

Záróvizsgatételek magyar nyelvészetből osztatlan tanárszakosok részére

ÁLTALÁNOS ISKOLAI TANÁRI VÉGZETTSÉGET VÁLASZTÓK SZÁMÁRA

A.1) A nyelvek genetikai rokonsága, az uráli nyelvek, az uráli őshaza, a magyar nyelv uráli öröksége

Irodalom

Bereczki Gábor 2003. *A magyar nyelv finnugor alapjai*. Budapest, Universitas. 3–98.

Csepregi Márta szerk. 1998. *Finnugor kalauz*. Budapest, Panoráma.

Honti László 2012. *Anyanyelvünk atyafiságáról és a nyelvrokonság ismérveiről. Tények és vágyak*. Budapest, Tinta.

Honti László 2013. *Magyar nyelvtörténeti tanulmányok*. Budapest, KRE–L'Harmattan.

Sándor Klára 2011. *Nyelvrokonság és hunhagyomány. Rénszarvas vagy csodaszarvas? Nyelvtörténet és művelődéstörténet*. Budapest, Typotex. 215-285.

A.2) A magyar nyelvtörténet forrásai, a nyelvemlékek fajtái.

Irodalom

Benkő Loránd (szerk.) 1967. *A magyar nyelv története*. Budapest, Tankönyvkiadó. 23–93.

Dömötör Adrienne 2006. *Régi magyar nyelvemlékek*. Budapest, Akadémiai.

Kiss Jenő – Pusztai Ferenc (szerk.) 2003. *Magyar nyelvtörténet*. Budapest, Osiris. 18–22.

Madas Edit szerk. 2009. „*Látjátok feleim...*” *Magyar nyelvemlékek a kezdetektől a 16. század elejéig*. Budapest, Országos Széchényi Könyvtár.

<http://nyelvemlekek.oszk.hu/tud/nyelvemlekek>

A.3) A morféma fogalma; a morfémaák osztályozása és a morfémaosztályok jellemzése; a toldalék morféma-típusok (képzők, jelek, ragok) elhatárolásának szempontjai; Szófajtan: A mai magyar nyelv szófaji rendszere; Az alapszófajok, a viszonyzó, a mondatszók.

Irodalom

Keszler Borbála 2000 (szerk.). *Magyar grammatika*. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó. 2000. 35–304.

P. Lakatos Ilona 2006 (szerk.). *Grammatikai gyakorlókönyv*. Budapest, Bölcsész Konzorcium. <http://mek.oszk.hu/04800/04891/>

A.4) Mondattan: A mondatrészek (alany, állítmány, határozó, tárgy, jelző és értelmező).

Irodalom

Keszler Borbála (szerk.): *Magyar grammatika*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2000. 367–460.

P. Lakatos Ilona (szerk.): *Grammatikai gyakorlókönyv*. Bölcsész Konzorcium, Budapest, 2006. <http://mek.oszk.hu/04800/04891/>

A.5) A szöveg nyelvészeti leírásának lehetőségei. A szöveg fogalma, a szöveget meghatározó tényezők.

Irodalom

Szikszaíné Nagy Irma 1999. Leíró magyar szövegtan. Osiris Kiadó, Budapest. 17-124.

Tolcsvai Nagy Gábor 1998. A szövegtan kialakulása. Tudománytörténeti áttekintés. In: Petőfi S. János–Békési Imre–Vass László (szerk.): *Szemiotikai szövegtan* 11. JGyTF Kiadó, Szeged. 109–137. <http://www.jgytf.u-szeged.hu/~vass/szemmi112.htm>

Tolcsvai Nagy Gábor 2001. *A magyar nyelv szövegtana*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. 9–38, 40–114.

A.6) A nyelvi stílus fogalma. Stílusértelmezések a modern nyelvelméleti megközelítések alapján.

Irodalom

Heltainé Nagy Erzsébet 2009. A népi konceptualizáció mint jelentésképző érték és stílusalkotó tényező Sinka István költészetében. *Magyar Nyelvőr* 133/1. 275–294.

Szabó Zoltán 1998: *A magyar szépirodalmi stílus történetének fő irányai*. Budapest, Corvina – ELTE.

Szathmári István (főszerk.) 2008. *Alakzatlexikon*. Budapest, Tinta.

Szikszaíné Nagy Irma 2007. *Magyar stilisztika*. Budapest, Osiris. 27–36., 37–54.

Tolcsvai Nagy Gábor 1996. *A magyar nyelv stilisztikája*. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó. Budapest. 121–132.

A.7) A jelentés nyelvészeti elméletei; a jelentés fogalma, megközelítései. A főbb jelentéselméletek jellemzői, hasonlóságai, különbségeik (strukturális, formális, kognitív szemantika).

Irodalom

Kiefer Ferenc 2000/2007. *Jelentéselmélet*. Budapest, Corvina 2000. (A megfelelő fejezetek.)

Kövecses Zoltán – Benczes Réka 2010. *Kognitív nyelvészet*. Budapest, Akadémiai Kiadó. 13–23.

Maleczki Márta 2007. Szemantika. Szerkezetek jelentése. In: Alberti Gábor – Fóris Ágota (szerk.): *A mai magyar formális nyelvtudomány műhelyei*. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó. 124–138.

Szende Tamás 1996. *A jelentés alapvonalai. A jelentés a kommunikációban*. Budapest, Corvinus.

Tolcsvai Nagy Gábor 2010. *Kognitív szemantika*. Nyitra, Konstantin Filozófus Egyetem, Közép-európai Tanulmányok Kara. 9–48.

A.8) A nyelvi repertoár a társas nyelvészetben. A beszélés és az egyes nyelvek. Soknyelvűség, transzlingválás, heteroglosszia.

Irodalom

Heltai János Imre 2016. Heteroglosszia: cigány/roma tanulók beszédmódjai az iskolában. *Általános Nyelvészeti Tanulmányok XVIII*. A többnyelvűség dimenziói: terek, kontextusok, kutatási távlatok. Akadémiai, Budapest. 21-36.

Kontra Miklós 2016. Hatalom és nyelv. *Magyar Tudomány* 2016/6: pp. 651-659.

Kontra Miklós 2018. A 90 éves William Labov, a társadalmilag reális nyelvészet megalkotója. In: *Magyar Nyelv* 114/1.

Sándor Klára 2016. *Nyelv és társadalom*. Budapest: Krónika Nova (Különösen is az első két fejezet: 1, Nyelv és társadalom – mi közük egymáshoz? 2, A társasnyelvészet módszertani alapjai)

2018.02.28